

Vergaderjaar 1995–1996

24 400 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1996

Nr. 60

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 12 januari 1996

Inleiding

In de beleidsbrief van 4 november 1994 (Kamerstuk 23 900 X, nr. 8 herdruk) is een groot aantal maatregelen ter verbetering van **de doelmatigheid van de ondersteuning en «overhead» van Defensie** aangekondigd. Met mijn brief van 9 mei 1995 (Kamerstuk 23 900 X, nr. 63) heb ik u geïnformeerd over de verdere uitwerking van deze doelmatigheidsmaatregelen. Na het overleg hierover met de vaste commissie voor Defensie van de Tweede Kamer op 22 mei 1995 is begonnen met de uitvoering. Ook zijn opdrachten voor vervolgstudies geformuleerd.

In de artikelsgewijze toelichting bij de defensiebegroting voor 1996 is aangegeven op welke terreinen de doelmatigheidswinst voor dit jaar (f 75 miljoen) wordt verwezenlijkt. Tijdens de begrotingsbehandeling, vorig jaar november, heb ik toegezegd u begin 1996 de eerste halfjaarlijkse rapportage over het verloop van de doelmatigheidsoperatie voor te leggen. Met deze brief kom ik die toezegging na.

In deze brief zal ik ingaan op enkele maatregelen die de voorwaarden scheppen voor een goede en verantwoorde uitvoering van de doelmatigheidsoperatie. Vervolgens zal ik aandacht besteden aan het Defensie interservice commando voor ondersteunende diensten en bedrijven, het Dico, en de eerste interservice bedrijven die daarin zullen worden ondergebracht. Ten slotte komen enkele specifieke projecten van de doelmatigheidsoperatie aan de orde. Aan verschillende onderwerpen uit deze brief zal ook aandacht worden besteed tijdens de briefing over de doelmatigheidsoperatie voor de Tweede Kamer op 17 januari a.s.

Reductiebeleid en toepassing maatregelen Sociaal Beleidskader

De reducties als gevolg van de doelmatigheidsoperatie worden tegelijkertijd met de reducties en reorganisaties uit de Defensie- en Prioriteitennota uitgevoerd. Tot nu toe hebben interne oplossingen (herplaatsing e.d.), het natuurlijk verloop en het gebruik van ouderen-voorzieningen belangrijk bijgedragen aan de reductie van overtollig personeel.

Vorig jaar is een aantal externe bemiddelingsprojecten succesvol uitgevoerd. Zo zijn omscholingsprojecten afgerond op basis waarvan enkele tientallen overtollige militairen inmiddels werk buiten Defensie hebben gevonden, onder meer als milieu-inspecteur, verzekeringsadviseur en logistiek en transportmanager. Tevens is de uitbreiding van de Koninklijke marechaussee benut om ruim honderdzestig (potentieel) overtollige militairen van de Koninklijke landmacht om te scholen en te herplaatsen. Daarnaast zijn ongeveer zestig personeelsleden uit Kerkrade geplaatst bij een verzekeringsmaatschappij en ongeveer veertig bij de Combat Equipment Group Europe. Ten slotte zijn op grond van het convenant tussen Defensie en Justitie inmiddels ruim honderddertig defensiemedewerkers bij Justitie geplaatst, onder wie ruim negentig van het Navo-depot in Ter Apel.

Nu met de uitvoering van de doelmatigheidsoperatie is begonnen, neemt het overtolligenbestand sterk toe en wordt de samenstelling gevarieerder. Daarom zal de nadruk nog meer op externe bemiddelingsprojecten worden gelegd. Dit betreft onder meer het waar mogelijk opzetten van werkgelegenheidsprojecten bij de opheffing van defensie-onderdelen, het opnemen van werkgelegenheidsparagrafen in door Defensie met het particuliere bedrijfsleven af te sluiten contracten en het optimaal benutten van de reeds voorziene mogelijkheden binnen het convenant Defensie-Justitie. Daarnaast is er een vacaturestop voor burgerpersoneel en een tijdelijke instroombeperking van militair personeel.

Om spreiding van de reducties over 1996 en volgende jaren mogelijk te maken is het noodzakelijk zo snel mogelijk inzicht te krijgen in de overtolligheid. Door een snellere procedure voor de vaststelling van de nieuwe formaties en de vulling van die formaties, kan de overtolligheid in een zo vroeg mogelijk stadium worden bepaald, wat de herplaatsingsmogelijkheden vergroot. Eind 1995 is over deze procedure overeenstemming bereikt met de centrales van overheidspersoneel. Door de genomen maatregelen wordt de instroom in wachtgeldvoorzieningen zoveel mogelijk voorkomen. Tevens wordt grote terughoudendheid betracht bij de instroom in ouderenvoorzieningen.

Instelling bijzondere medezeggenschapscommissies

In oktober vorig jaar heb ik een regeling vastgesteld voor het instellen van buitengewone medezeggenschapscommissies. Deze voeren overleg over de projecten die meer dienstonderdelen en meer dan één krijgsmachtdeel betreffen. De commissies geven met name de projectleiders van de op te richten interservice bedrijven de mogelijkheid te overleggen met vertegenwoordigers van het betrokken militaire en burgerpersoneel en van de centrales van overheidspersoneel. Deze nieuwe overlegstructuur is in het sectoroverleg Defensie speciaal voor de doelmatigheidsoperatie ontwikkeld. Tot nu toe zijn, in overleg met de centrales, commissies ingesteld voor de Defensie verkeers- en vervoersorganisatie, de defensie-organisatie voor werving en selectie en de diensten voor geestelijke verzorging.

Verbeterd Economisch Beheer (VEB)

Om de doelmatigheidswinst een duurzaam karakter te geven zijn en worden instrumenten ontwikkeld die inzicht in de kosten moeten bieden. Het voornemen bestaat om de commandanten van resultaat-verantwoordelijke eenheden (RVE'n) in de krijgsmacht te voorzien van een bedrijfsvoeringsbudget. Hierdoor wordt de verantwoordelijkheid voor kosten lager in de organisatie gelegd. Commandanten van RVE'n krijgen verantwoordelijkheid voor zowel de middelen als de daarmee te bereiken resultaten. Er is met deze budgettering een begin gemaakt bij een aantal operationele en ondersteunende organisatie-eenheden. Proefprojecten worden uitgevoerd of zijn voorzien bij het Depot mechanisch vliegtuig-materieel en straalmotoren van de Koninklijke luchtmacht, de 41 lichte brigade van de Koninklijke landmacht, het Korps mariniers, de Defensie verkeers- en vervoersorganisatie en de defensie-organisatie voor werving en selectie.

De notitie over het VEB, die de minister u in zijn brief van 2 november 1995 in het kader van het begrotingsonderzoek (Kamerstuk 24 400 X, nr. 20) heeft toegezegd, zal u dit voorjaar worden toegezonden.

Communicatieplan

Nu met een aantal projecten is begonnen, groeit de behoefte aan structurele interne en externe communicatie over de doelmatigheidsoperatie. Een communicatieplan zal nog deze maand worden afgerond. Een voorlichter van de Centrale organisatie zal worden belast met de voorlichting over de doelmatigheidsoperatie. Ook in de staf van het Defensie interservice commando voor ondersteunende diensten en bedrijven (Dico) zal een voorlichtingsfunctionaris worden opgenomen.

Het Dico

Het Dico wordt per 1 april 1996 opgericht. Het zal een afzonderlijk dienstonderdeel onder de secretaris-generaal worden, naast de krijgsmachtdelen en het kerndepartement. Er bestaat geen formele relatie met het Nationaal Commando (Natco), dat deel blijft uitmaken van de Koninklijke landmacht. Beide hebben eigen, verschillende verantwoordelijkheden. Het Dico richt zich op ondersteuning van de gehele defensie-organisatie, het Natco richt zich op specifieke ondersteuning van de Koninklijke landmacht en op «host nation support». Ook eenheden die specifieke ondersteuning van de Koninklijke marine en de Koninklijke luchtmacht tot taak hebben, maken geen onderdeel uit van het Dico. In de defensiebegroting wordt het Dico opgenomen als zelfstandig beleids-terrein. Daarin zijn de budgetten voor de verschillende diensten en bedrijven duidelijk onderscheiden.

De eerste commandant van het Dico wordt binnenkort benoemd. De bevelhebbers en de commandant van de Koninklijke marechaussee zullen als college van bestuur de commandant van het Dico op hoofdlijnen aansturen. Onder de commandant Dico ressorteren de commandanten en directeurs van de ondersteunende diensten en bedrijven die in het Dico zijn opgenomen. Vooruitlopend op de keuze van een uiteindelijke vestigingsplaats wordt de commandant met zijn kernstaf in Den Haag geplaatst.

Per 1 april 1996 zal de defensie-organisatie voor werving en selectie (DWS) deel gaan uitmaken van het Dico en per 1 mei 1996 de Defensie verkeers- en vervoersorganisatie (DVVO). Ook de meeste diensten en bedrijven die nu nog onderdeel vormen van de Groep defensie-

ondersteuning zullen op korte termijn in het Dico worden opgenomen. Dat zijn: het Duyverman Computercentrum, de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen, het Instituut Defensie Leergangen, het Defensie Archieven-, Registratie- en Informatiecentrum, de Dienst Personeels- en Salarisadministratie, de Dienst Militaire Pensioenen en het Defensie Materieel Codificatiecentrum. Na de overgang van deze diensten en bedrijven houdt de Groep defensie-ondersteuning op te bestaan. Afhankelijk van het tijdstip van oprichting zullen later andere interservice bedrijven in het Dico worden opgenomen, waaronder het facilitair geneeskundig bedrijf, het Defensie informatietechnologiebedrijf, het Defensie telematicabedrijf en de diensten voor de geestelijke verzorging.

Omdat de levering van ondersteunende diensten en producten ongestoord doorgang moet vinden, verloopt de vorming van het Dico geleidelijk. Afhankelijk van de aard van de diensten zal in de meeste gevallen eerst de beheersverantwoordelijkheid en daarna de verantwoordelijkheid voor de levering worden overgeheveld. De ondersteunende diensten en bedrijven opereren als resultaatverantwoordelijke eenheid, in bepaalde gevallen in de vorm van een agentschap. Ze hebben een zo groot mogelijke zelfstandigheid en onderhouden zelf een zakelijke relatie met de klant. Wel geldt binnen Defensie het beginsel van gedwongen winkelnering bij deze ondersteunende diensten en bedrijven.

Defensie-organisatie Werving en Selectie

Op 1 april 1996 wordt, zoals hierboven gesteld, de defensie-organisatie voor werving en selectie opgericht. De DWS is de eerste interservice organisatie die deel gaat uitmaken van het Dico. In de DWS worden de personeelsvoorzieningsafdelingen van de krijgsmachtdelen en de Koninklijke marechaussee geïntegreerd. Kerntaak is de jaarlijkse werving en selectie van ongeveer 9000 beroepsmilitairen en 1000 burgers. Het personeelsbestand van de DWS zal worden teruggebracht van ongeveer 470 functies nu naar ongeveer 400 in het jaar 2000.

Als gevolg van de integratie worden de staf van de organisatie, de totale selectiecapaciteit en een deel van de met de werving belaste personeelsleden op één locatie gevestigd. De beroepenvoorlichters van de krijgsmachtdelen blijven vooralsnog decentraal in het land gevestigd. De keuze voor de locatie van de hoofdvestiging voor de DWS wordt binnenkort gemaakt. Op deze locatie wordt ook een geautomatiseerd informatiesysteem voor de werving en selectie van de gehele krijgsmacht gevestigd. Dit systeem wordt ontwikkeld op basis van het reeds bestaande systeem van de Koninklijke landmacht.

In de loop van 1996 wordt de DWS een resultaatverantwoordelijke eenheid met een integraal bedrijfsvoeringsbudget die als facilitair bedrijf voor de krijgsmacht personeel werft, selecteert en aanbiedt voor aanstelling. In de werving blijft de identiteit van de afzonderlijke krijgsmachtdelen en de Koninklijke marechaussee weerspiegeld.

Het totale budget voor de nieuwe organisatie bedraagt voor 1996 ongeveer f 80 miljoen, waarvan f 44 miljoen voor werving. Door de integratie en concentratie zal meer doelmatig, flexibel en effectief worden gewerkt. Ook biedt deze concentratie betere mogelijkheden om kandidaten, uiteraard met hun instemming, aan te bieden voor banen bij de andere krijgsmachtdelen. Hierdoor wordt overlapping van selectie voorkomen en de doelmatigheid bevorderd. Naar het zich laat aanzien is de reorganisatie per 1 januari 1998 voltooid.

Defensie verkeers- en vervoersorganisatie

Op 1 mei 1996 wordt de Defensie verkeers- en vervoersorganisatie (DVVO) opgericht en opgenomen in het Dico. De kerntaak van deze organisatie is het plannen, coördineren en uitvoeren van vervoer voor alle eenheden van Defensie, met eigen of met gehuurde middelen. Vanaf 1 mei beschikt de commandant van de DVVO over een bedrijfsvoeringsbudget en eigen mensen en middelen. Hiermee is de overheveling van zowel de beheersverantwoordelijkheid als de verantwoordelijkheid voor levering van de diensten en producten en de daarmee samenhangende bevoegdheden een feit. Ter uitvoering van de gewenste zakelijke klant-leverancierverhouding wordt een activiteitenplan opgesteld, waarin de beschikbare capaciteit wordt afgestemd op de te verwachten behoefte van de klanten.

De DVVO zal bestaan uit een hoofdvestiging in Kamp Nieuw Amsterdam te Soesterberg en drie regionale verkeers- en vervoercentra (west, oost en zuid), die elk weer een aantal werkeenheden aansturen. De huidige organisatie omvat 1070 personeelsleden en 1050 voertuigen. Naar het zich laat aanzien zal de vorming van de verkeers- en vervoersorganisatie in januari 1998 worden voltooid. De nieuwe organisatie zal dan 725 medewerkers, 750 voertuigen en een begroting van ruim f 100 miljoen hebben.

Opleidingen

De doelmatigheidsoperatie bestaat op het gebied van opleidingen globaal uit twee categorieën maatregelen. De eerste, de vermindering van leerstof in de vorm van een geringer aantal leerlingweken, wordt vanaf 1996 uitgevoerd en is verwerkt in de begroting 1996 en de meerjarenramingen. De maatregelen, waarmee deze reductie wordt bereikt, omvatten het schrappen van leerstof, het verschuiven van leerstof naar een latere periode en de eigen tijd van de werknemer, andere lesmethoden en het kritisch bezien wie wanneer welke opleiding moet volgen. De reductie van leerstof vermindert zowel het aantal leerlingen als het aantal docenten. De financiële vertaling hiervan, zowel in personele als in materiële zin, vormt de basis van de te realiseren besparingen. Het besluit over de reductie van het aantal leerlingweken heeft geleid tot een reductie met 15,5% in plaats van de 20%, waar eerder van werd uitgegaan.

De tweede categorie maatregelen betreft de herstructurering van het opleidingsveld binnen Defensie. Vorig jaar juli is een vervolgonderzoek begonnen. Daarin wordt bezien hoe door een herstructurering verdere besparingen kunnen worden verwezenlijkt. Een voorstudie is inmiddels uitgemond in een inventarisatie van het opleidingsveld. Deze inventarisatie omvat een beschrijving van de uitgangssituatie en de omstandigheden waarin de herstructurering zal moeten worden uitgevoerd. Hiertoe heeft de betrokken projectgroep alle scholen van Defensie bezocht en geënquêteerd. Verder zijn voor deze inventarisatie bij civiele instellingen voor beroepsonderwijs gegevens verzameld over het opleidingsproces en de inzet van personele en financiële middelen. Ook is (beperkt) internationaal vergelijkend onderzoek gedaan. De interne besluitvorming over de inventarisatie is nog niet afgerond. In de volgende halfjaarlijkse rapportage, in de memorie van toelichting bij de begroting 1997, zal op de herstructureringsvoornemens nader worden ingegaan.

Andere aandachtspunten in het project opleidingen zijn het Instituut Defensieleergangen (IDL), de kosten voor externe opleidingen en het onderzoek naar de contractduur voor het beroepspersoneel voor een bepaalde tijd. Deze laatste studie is nog niet afgerond. Ten aanzien van het

IDL gaat, na de opheffing van het Technisch Documentatiecentrum en de overheveling van het Centrum voor Management en Bedrijfsvoering naar het Opleidingsinstituut voor de Rijksoverheid (ROI), de aandacht uit naar aanvullende doelmatigheidswinst door samenwerking met verwante, externe instanties. Daarover zijn besprekingen gaande met het instituut Clingendael en het ROI. Over verdere veranderingen binnen het IDL zijn nog geen besluiten genomen.

Onderhoud en logistiek

De vervolgstudies op het gebied onderhoud en logistiek hebben inmiddels tot besluiten op drie gebieden geleid.

Concentratie van bedrijven voor hoger onderhoud

Het aantal bedrijven voor hoger onderhoud aan wapensystemen en electronica zal van zeven naar drie worden teruggebracht: één per krijgsmachtdeel. De locaties voor de hoofdvestigingen van de bedrijven van de Koninklijke marine, land- en luchtmacht zijn respectievelijk Den Helder, Leusden en Woensdrecht. De marine zal haar bedrijf daadwerkelijk concentreren door het MEOB in Oegstgeest naar de hoofdvestiging Den Helder te verplaatsen. Samen met bedrijf voor onderhoud aan sensoren-, wapen- en commandosystemen en de Rijkswerf zal het MEOB het marinebedrijf voor hoger onderhoud vormen. Bij het besluit tot verplaatsing van het MEOB naar Den Helder heeft, behalve de doelmatigheidsverbetering die wordt behaald, de werkgelegenheids-situatie in de regio Den Helder een belangrijke rol gespeeld.

Materieelcodificatie

De huidige wijze van codificeren op grond van de zogenoemde beschrijvende identificatie van artikelen, die dient om deze herkenbaar en geschikt te maken voor logistiek gebruik, wordt verlaten. De codificatie zal voortaan decentraal en vereenvoudigd worden uitgevoerd bij de krijgsmachtdelen, waardoor de personele omvang van het Defensie materieelcodificatiecentrum aanzienlijk kan worden gereduceerd. Hierdoor zal een extra doelmatigheidswinst van f 2 miljoen worden bereikt.

Directies materieel

Van de oprichting van één verwervingsorganisatie voor de gehele krijgsmacht wordt afgezien. Reden hiervoor is dat niet kon worden aangetoond dat de vorming van een dergelijke organisatie tot doelmatigheidswinst leidt. Besloten is tot handhaving van één materieel-directie per krijgsmachtdeel. Er worden organisatorische en procedurele verbeteringen doorgevoerd die van toepassing zijn op alle directies materieel en de materieelafdeling bij de Centrale organisatie. Zo worden de huidige taken van de materieeldirecties ten dele naar de materieel-logistieke bedrijven en de operationele eenheden gedecentraliseerd. Daarnaast zal de commerciële functie worden versterkt door onder andere het optimaal «poolen» van verwervers met het oog op schaalvoordelen en bevordering van deskundigheid. Deze verbeteringen resulteren niet in opbrengsten voor de doelmatigheidsoperatie omdat de opbrengsten reeds zijn ingeboekt in het kader van eerder opgelegde, taakstellende reducties.

Een belangrijk deel van de doelmatigheidswinst op het materieel-logistieke gebied is gebaseerd op de introductie van een nieuw informatietechnologieconcept. Dit concept zal binnen het project

onderhoud en logistiek het komende jaar op haalbaarheid moeten worden bezien, waarbij bijzondere aandacht voor de kosten en opbrengsten nodig is. In een volgende halfjaarlijkse rapportage zal ik daarop nader ingaan. Ook zal dan aandacht worden besteed aan voorstellen over produkten zoals kleding en persoonsgebonden uitrusting, brandstoffen en onderhoudsmiddelen, munitie en reservedelen. Andere onderwerpen voor de volgende voortgangsrapportage zijn de stand van zaken bij de voorbereiding van de concentratie van het onderhoud aan wielvoertuigen en mechanische gronduitrustingen in één verzorgingscommando en de concentratie van het militaire toezicht kwaliteitszorg.

Toekomst geneeskundige verzorging (TGV)

Bij de presentatie van de doelmatigheidsoperatie in de brief van 9 mei 1995 (Kamerstuk 23 900 X, nr. 63) was over het project TGV nog niet besloten. Daarom zijn voor dit project in de begroting 1996 geen opbrengsten geboekt. Inmiddels is forse vooruitgang geboekt in het doelmatigheidsonderzoek naar de militair geneeskundige zorg. Een bedrijfsplan voor een te vormen geneeskundig facilitair bedrijf is thans onderwerp van besluitvorming. Uit dit plan blijkt dat een dergelijk bedrijf effectief en doelmatig kan zijn. Begin deze maand is ook een organisatieplan voltooid, waarin een blauwdruk voor de toekomstige organisatie is opgenomen en tevens de wijze waarop die organisatie gestalte moet krijgen.

Voorzien is dat een geneeskundig facilitair bedrijf wordt opgericht, dat als zelfstandig bedrijf onderdeel zal uitmaken van het Dico. In dit bedrijf zullen worden ondergebracht het Centraal Militair Hospitaal (CMH), het Militair Revalidatiecentrum (MRC), een geneeskundig opleidingsinstituut en een geneeskundig-logistieke eenheid. Daarnaast wordt een gezamenlijke beleidsafdeling binnen dit bedrijf ondergebracht, die voor de defensieleiding ondersteunende taken verricht bij het formuleren van het Defensie geneeskundig beleid.

Bij de specialistische zorg zijn voorstellen gedaan om doelmatigheidswinst te behalen door personele reductie door middel van een reorganisatie van het CMH en het MRC en door herziening van de relaties met de partnerziekenhuizen en de perifere teams. Voor een deel van het militaire medisch-specialistische personeel waar operationeel behoefte aan bestaat, zal buiten de krijgsmacht een werkplek moeten komen, waarschijnlijk in een detacheringsconstructie bij grote (academische) ziekenhuizen. Bij de herinrichting van de geneeskundige logistiek wordt de doelmatigheidswinst behaald uit personele reducties. Daarbij wordt gedacht aan een reorganisatie van de centrale militaire apotheek in Heerenveen en, afhankelijk van de mogelijkheden tot samenwerking met een civiele bloedbank, opheffing van de militaire bloedbank in Amsterdam.

Door nieuwe eisen die in het kader van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) aan geneeskundig personeel worden gesteld, zal de reorganisatie van het geneeskundig onderwijs vrijwel geen doelmatigheidswinst opleveren. De herinrichting van de geneeskundige beleidsfunctie draagt door personele reductie in geringe mate bij aan de doelmatigheidswinst van het project TGV.

Vanwege het grote belang van de eerste-lijnszorg voor de lopende vredesoperaties is besloten te wachten met verder onderzoek op dit punt tot het geneeskundig facilitair bedrijf gestalte heeft gekregen. In de bijlage bij mijn brief van 9 mei 1995 werd voor het project TGV een opbrengst geraamd van f 29,3 miljoen, exclusief de eerste-lijnszorg. Nader onderzoek

geeft aan dat de opbrengst hoger zal uitvallen. Naar verwachting zal de structurele opbrengst van de voorgestelde maatregelen ongeveer f 45 miljoen bedragen in 2000, exclusief de eerste-lijnszorg.

Project Centrale organisatie(CO)/Haagse staven

Zoals ik u in het begrotingsoverleg heb gemeld, is de aanpak voor het project CO/Haagse staven inmiddels door mij vastgesteld. De krijgsmachtdelen voeren hun personele reductie bij de Haagse staven vanaf begin 1998 zelfstandig uit. Voor de Centrale organisatie heb ik besloten de reductie versneld uit te voeren. In plaats van 1998 zal dit jaar al worden begonnen met de personele reductie. Het project zal langs twee lijnen worden uitgevoerd. Naast de taakstellende reductie van vijf procent voor 1996 en 1997 van het aantal beleidsfuncties, zullen er thematische onderzoeken worden uitgevoerd. Zo zal onderzoek worden verricht naar de mogelijkheden voor integratie van onder meer de planningstaken, juridische taken en taken op het gebied van de arbeidsvoorwaarden.

Het overleg over de verdere aanpak van het project bevindt zich in een afrondend stadium. De thematische onderzoeken zullen gefaseerd worden uitgevoerd. De rapporten zullen in de loop van 1996 gereed zijn. De onderzoeken zijn op zichzelf niet gericht op wijzigingen van de structuur van de organisatie. Op voorhand kan echter niet worden uitgesloten dat de resultaten van de onderzoeken op onderdelen toch tot structuurwijzigingen zullen leiden.

Bewaking en beveiliging

Bij de integratie van de bewakings- en beveiligingsdiensten van de krijgsmachtdelen vragen de verwevenheid van de bewaking in de operationele organisatie van de Koninklijke Luchtmacht en de lopende reorganisatie van het bewakingssysteem bij de Koninklijke Landmacht nadere aandacht. De projectleider bewaking en beveiliging onderzoekt in eerste instantie hoe de krijgsmachtdelen kunnen samenwerken door een regionale indeling en inzet van respectievelijk de te bewaken objecten en het bewakingspersoneel van de verschillende krijgsmachtdelen. Ook wordt onderzocht in hoeverre doelmatigheidswinst kan worden bereikt door de bewakings- en beveiligingsopleidingen te stroomlijnen.

Automatiseringsuitgaven

Een aantal categorieën maatregelen om de automatiseringsuitgaven terug te dringen is of wordt uitgevoerd. Een eerste groep is gericht op een betere regulering van de vraag naar automatiseringsdiensten. Zo wordt de bestaande procedure voor materieelverwerving nu ook toegepast op investeringen in informatietechnologie. Verder wordt de opzet van informatie- en automatiseringsplannen, aanvraagprocedures en budgetteringsmethoden verbeterd. Een tweede categorie maatregelen beoogt verdere standaardisatie van programmatuur en apparatuur, krijgsmachtbreed gebruik van grote informatiesystemen en maximaal (her)gebruik van bestaande software. Bij de derde groep maatregelen staan nieuwe methoden en technieken centraal, bijvoorbeeld client-server architecturen. Een vierde cluster bevat maatregelen om de exploitatiekosten van terminals, datalijnen, onderhoud en andere middelen terug te dringen. Daarnaast wordt kritisch gekeken naar de huidige vorm van een aantal automatiseringsprojecten en de omvang en de levensduur van gebruikte systemen.

Aangezien een aantal van deze maatregelen geen directe besparingen met zich meebrengt en van de overige maatregelen het tijdstip en de

omvang van de besparingen niet op voorhand kan worden ingeschat, is gekozen voor het opleggen van een taakstellende besparing aan de verschillende beleidsterreinen.

Defensie informatietechnologiebedrijf (DITB)

Het onderzoek naar de manier waarop het Duyverman computercentrum (DCC) en de dienstencentra voor automatisering (DCA'n) bij de krijgsmachtdelen worden geïntegreerd heeft geresulteerd in een plan van aanpak. Voorgesteld wordt om, via een holding-structuur met werkmaatschappijen, gefaseerd te komen tot een volledig geïntegreerd Defensie informatietechnologiebedrijf, het DITB, dat deel zal gaan uitmaken van het Dico. In het DITB zullen de activiteiten van het DCC en de DCA'n met betrekking tot de bestuurlijke informatievoorziening worden geconcentreerd. Dit voorstel is onderwerp van interne besluitvorming.

Defensie telematicabedrijf

Vorig jaar zijn de mogelijkheden voor een tweede geldstroom door betaald medegebruik van het «Netherlands Armed Forces Integrated Network» (Nafin) door derden binnen de overheid bestudeerd. De studie-opdracht daarvoor bleek achteraf te beperkt. Daarom is begonnen met een bredere inventarisatie van het onderzoeksveld telematicabedrijf, op grond waarvan voorstellen voor doelmatigheidswinst moeten worden gedaan. Deze worden in het eerste kwartaal van dit jaar verwacht.

Controle op financieel-economisch gebied («de controletoren»)

Doelmatigheidsverbetering van de interne controle kan vanaf 1998 leiden tot besparingen. Zo kunnen herinrichting en vereenvoudiging van de financiële processen en de regelgeving leiden tot een personeelsreductie. Hieraan voorafgaand is echter verbetering noodzakelijk van de kwaliteit van de administratieve organisatie, de interne controle en het hiermee belaste personeel. Bezien wordt in hoeverre de kwaliteit van het personeel kan worden verbeterd met bijvoorbeeld gerichte opleidingen en concentratie van schaarse deskundigheid. Binnenkort wordt een proefproject uitgevoerd. Ook worden er audit-instrumenten ontwikkeld. Omdat dit onderzoeksgebied nauw samenhangt met het project verbeterd economisch beheer, worden de maatregelen verder in dat kader voorbereid.

Geestelijke verzorging

In de doelmatigheidsoperatie wordt thans uitgegaan van een reductie van het aantal geestelijke verzorgers tot 147 in het jaar 2000. In dit aantal is mijn toezegging verwerkt dat ik het aantal Humanistische raadsliden met drie minder zou reduceren dan aanvankelijk de bedoeling was. Daarnaast zal ik, overeenkomstig mijn eerdere toezegging, de gesprekken over de verdeling van het aantal geestelijke verzorgers over de verschillende denominaties eind 1996 beginnen. Het administratief ondersteunend personeel wordt teruggebracht van 145 tot 54 functies. Het realisatiememorandum voor de uitvoering van de totale reductie is nagenoeg afgerond. Hierover zal met de buitengewone medezeggenschapscommissie Diensten Geestelijke verzorging worden gesproken.

De organisatiestructuur wordt aangepast door opheffing van de afzonderlijke diensten voor Rooms-katholieke en Protestantse verzorging, onder gelijktijdige oprichting van één Rooms-katholieke en één Protestantse dienst voor de gehele krijgsmacht. Deze diensten worden organisa-

torisch in het Dico ondergebracht. Voorstellen voor de gezamenlijke huisvesting van de staven van de Rooms-katholieke, Protestantse, Humanistische en Joodse diensten in Den Haag worden ontwikkeld. Directe toegang van de hoofden van dienst tot de bevelhebbers wordt daarbij gewaarborgd.

De subsidies aan de vormingscentra worden afgeschaft. In plaats hiervan zal de relatie met deze centra marktconform worden. Het overleg met de besturen van de vormingscentra heeft ertoe geleid dat ik eind vorige maand overeenkomsten heb gesloten met de stichtingsbesturen van de Rooms-katholieke, Protestantse en Humanistische vormingscentra over de voorzieningen voor deze centra.

Integratie salarissystemen

De resultaten van het onderzoek naar de beheeractiviteiten van het salarissysteem voor de krijgsmacht heeft de verwachting, dat krijgsmachtbrede concentratie leidt tot doelmatigheidswinst, gelogenstraft. Het beheer van het salarissysteem is al gedecentraliseerd naar krijgsmachtdeelniveau. Daar is sprake van soms al vergaande ontwikkelingen om dit decentrale beheer met andere beheertaken te integreren in de personeels-taken. De doelmatigheidswinst die hiermee inmiddels is en verder kan worden bereikt bij de krijgsmachtdelen, blijkt groter dan potentiële doelmatigheidswinst door krijgsmachtbrede concentratie. Overigens is de verwerking van de salarissen voor het burgerpersoneel reeds uitbesteed bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en het Rijkscomputercentrum.

Militair Penitentiair Centrum (MPC)

Per 1 april 1997 zal Defensie het gebruik van het MPC in Nieuwersluis staken. Binnen de Koninklijke landmacht worden de voorbereidingen getroffen voor de sluiting van het MPC en de gelijktijdige oprichting van de nieuwe militaire gevangenis, die zal worden ondergebracht in de Majoor Mulderkazerne te Stroe. Ik heb mijn collega van Justitie gevraagd mee te werken aan de tijdige toekenning van de status van gevangenis en Huis van Bewaring aan deze nieuwe doelmatiger werkende inrichting.

Ontwikkeling en ontspanning

Alle ontspannings- en ontwikkelingsuitgaven en -activiteiten zijn geïnventariseerd. Er is op dit gebied slechts beperkte doelmatigheidswinst mogelijk. Wat film en video betreft, werken de krijgsmachtdelen al samen. Defensiebreed is een contract voor videofilms afgesloten, hetgeen al leidde tot een forse besparing. Waarschijnlijk wordt eind deze maand de besluitvorming over de inventarisatie en analyse afgerond.

Tweede geldstroom

Over het betaald medegebruik van defensiemiddelen heb ik u op 3 november 1995 (Kamerstuk 24 400 X, nr.26) geïnformeerd. De onderzoeken voor betaald medegebruik, zowel binnen als buiten de rijks-overheid, op het gebied van luchttransport en de Rijkswerf zullen binnenkort beginnen. Daarnaast vindt thans overleg plaats met het Ministerie van Financiën over het, in grotere mate dan nu het geval is, aan Defensie ten goede laten komen van de opbrengsten van betaald medegebruik.

Overige projecten

De meeste van de andere projecten van de doelmatigheidsoperatie bevinden zich inmiddels in de uitvoeringsfase, zoals de projecten die betrekking hebben op voeding, de dienst gebouwen, werken en terreinen, militaire muziek, juridische taken, voorlichting en militaire inlichtingen en veiligheid. De uitvoering geschiedt door de verantwoordelijke lijnfunctionarissen. Deze projecten verlopen tot nu toe naar wens.

Tot slot

Zoals al werd voorzien in de brief van 9 mei 1995 is bij sommige projecten de doelmatigheidswinst hoger dan geraamd en bij andere lager. De doelmatigheidsoperatie als geheel ligt goed op schema, zodat het doel van de operatie, het voorkomen van kortingen bij de operationele eenheden, wordt bereikt. In de volgende rapportage, in de memorie van toelichting bij de begroting voor 1997, zal ik u informeren over het verloop van de doelmatigheidsoperatie in de eerste helft van dit jaar.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. C. Gmelich Meijling